

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే కిష్కింధాకాండే

॥ పంచాశః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ పంచాశః సర్గః ॥

క్షుత్త్యడభిభూతానాం వానరాణామేకస్యాం గుహాయాం ప్రవేశస్తత్ర
తైర్దివ్యవృక్షసరోవరభవనానామేకస్యా వృద్ధాయాస్తపస్విన్యాశ్చావలోకనం
హనుమతా తాం ప్రతి తస్యాః పరిచయస్య జిజ్ఞాసనం

సహ తారాంగదాభ్యాం తు సంగమ్య హనుమాన్ కపిః |
విచినోతి చ వింధ్యస్య గుహాశ్చ గహనాని చ || 4.50.1 ||

సింహశార్దూలజుష్టాశ్చ గుహాశ్చ పరితస్తదా |
విషమేషు నగేంద్రస్య మహాప్రస్తవణేషు చ || 4.50.2 ||

ఆసేదుస్తస్య శైలస్య కోటిం దక్షిణపశ్చిమాం |
తేషాం తత్రైవ వసతాం స కాలో వ్యత్యవర్తత || 4.50.3 ||

స హి దేశో దురన్వేష్యో గుహాగహనవాన్ మహాన్ |
తత్ర వాయుసుతః సర్వం విచినోతి స్మ పర్వతం || 4.50.4 ||

పరస్పరేణ రహితా అన్యోన్యస్యావిదూరతః |
గజో గవాక్షో గవయః శరభో గంధమాదనః || 4.50.5 ||

మైందశ్చ ద్వివిదశ్చైవ హనుమాన్ జాంబవానపి |
అంగదో యువరాజశ్చ తారశ్చ వనగోచరః || 4.50.6 ||

గిరిజాలావృతాన్ దేశాన్ మార్గిత్వా దక్షిణాం దిశం |
విచిన్వంతస్తతస్తత్ర దదృశుర్వివృతం బిలం || 4.50.7 ||

దుర్గమృక్షబిలం నామ దానవేనాభిరక్షితం |
క్షుత్పిపాసాపరీతాస్తు శ్రాంతాస్తు సలిలార్థినః || 4.50.8 ||

అవకీర్ణం లతావృక్షైర్దదృశుస్తే మహాబిలం |
తత్ర క్రౌంచాశ్చ హంసాశ్చ సారసాశ్చాపి నిష్కృమన్ || 4.50.9 ||

జలార్ద్రాశ్చక్రవాకాశ్చ రక్తాంగాః పద్మరేణుభిః |
తతస్తద్ బిలమాసాద్య సుగంధి దురతిక్రమం || 4.50.10 ||

విస్మయవ్యగ్రమనసో బభూవుర్వానరర్షభాః |
సంజాతపరిశంకాస్తే తద్ బిలం ప్లవగోత్తమాః || 4.50.11 ||

అభ్యపద్యంత సంహృష్టాస్తేజోవంతో మహాబలాః |
నానాసత్త్వసమాకీర్ణం దైత్యేంద్రనిలయోపమం || 4.50.12 ||

దుర్దర్శమివ ఘోరం చ దుర్విగాహ్యం చ సర్వశః |
తతః పర్వతకూటాభో హనూమాన్ మారుతాత్మజః || 4.50.13 ||

అబ్రవీద్ వానరాన్ ఘోరాన్ కాంతారవనకోవిదః |
గిరిజాలావృతాన్ దేశాన్ మార్గిత్వా దక్షిణాం దిశం || 4.50.14 ||

వయం సర్వే పరిశ్రాంతా న చ పశ్యామ మైథిలీం |
అస్మాచ్ఛాపి బిలాద్ధంసాః క్రౌంచాశ్చ సహ సారసైః || 4.50.15 ||

జలార్ద్రాశ్చక్రవాకాశ్చ నిష్పతంతి స్మ సర్వశః |
నూనం సలిలవానత్ర కూపో వా యది వా వ్రాదః || 4.50.16 ||

తథా చేమే బిలద్వారే స్నిగ్ధాస్తిష్ఠంతి పాదపాః |
ఇత్కుక్తాస్తద్ బిలం సర్వే వివిశుస్తిమిరావృతం || 4.50.17 ||

అచంద్రసూర్యం హరయో దదృశూ రోమహర్షణం |
నిశామ్య తస్మాత్ సింహంశ్చ తాంస్తాంశ్చ మృగపక్షిణః || 4.50.18 ||

ప్రవిష్టా హరిశార్దూలా బిలం తిమిరసంవృతం |
న తేషాం సజ్జతే దృష్టిర్న తేజో న పరాక్రమః || 4.50.19 ||

వాయోరివ గతిస్తేషాం దృష్టిస్తమసి వర్తతే |
తే ప్రవిష్టాస్తు వేగేన తద్ బిలం కపికుంజరాః || 4.50.20 ||

ప్రకాశం చాభిరామం చ దదృశుర్దేశముత్తమం |
తతస్తస్మిన్ బిలే భీమే నానాపాదపసంకులే || 4.50.21 ||

అన్యోన్యం సంపరిష్వజ్య జగ్ముర్యోజనమంతరం |
తే నష్టసంజ్ఞాస్తృషితాః సంభ్రాంతాః సలిలార్ధినః || 4.50.22 ||

పరిపేతుర్బిలే తస్మిన్ కంచిత్ కాలమతంద్రితాః |
తే కృశా దీనవదనాః పరిశ్రాంతాః ప్లవంగమాః || 4.50.23 ||

ఆలోకం దదృశుర్వీరా నిరాశా జీవితే యదా |
తతస్తం దేశమాగమ్య సౌమ్యా వితిమిరం వనం || 4.50.24 ||

దదృశుః కాంచనాన్ వృక్షాన్ దీప్తవైశ్వానరప్రభాన్ |
సాలాంస్తాలాంస్తమాలాంశ్చ పున్నాగాన్ వంజులాన్ ధవాన్ || 4.50.25 ||

చంపకాన్ నాగవృక్షాంశ్చ కర్ణికారాంశ్చపుష్పితాన్ |
స్తబ్దకైః కాంచనైశ్చిత్రై ర్కైః కిసలయైస్తథా || 4.50.26 ||

ఆపీడైశ్చ లతాభిశ్చ హేమాభరణభూషితాన్ |
తరుణాదిత్యసంకాశాన్ వైదూర్యమయవేదికాన్ || 4.50.27 ||

బిభ్రాజమానాన్ వపుషా పాదపాంశ్చ హిరణ్మయాన్ |
నీలవైదూర్యవర్ణాశ్చ పద్మినీః పతగైర్వృతాః || 4.50.28 ||

మహద్భిః కాంచనైర్వృక్షైర్వృతా బాలార్కసన్నిభైః |
జాతరూపమయైర్మత్స్యైర్మహద్భిశ్చాథ పంకజైః || 4.50.29 ||

నలినీస్తత్ర దదృశుః ప్రసన్నసలిలాయుతాః |
కాంచనాని విమానాని రాజతాని తథైవ చ || 4.50.30 ||

తపనీయగవాక్షాణి ముక్తాజాలావృతాని చ |
హైమరాజతభౌమాని వైదూర్యమణిమంతి చ || 4.50.31 ||

దదృశుస్తత్ర హరయో గృహముఖ్యాని సర్వశః |
పుష్పితాన్ ఫలినో వృక్షాన్ ప్రవాలమణిసన్నిభాన్ || 4.50.32 ||

కాంచనభ్రమరాంశ్చైవ మధూని చ సమంతతః |
మణికాంచనచిత్రాణి శయనాన్యాసనాని చ || 4.50.33 ||

వివిధాని విశాలాని దదృశుస్తే సమంతతః |
హైమరాజతకాంస్యానాం భాజనానాం చ రాశయః || 4.50.34 ||

అగురూణాం చ దివ్యానాం చందనానాం చ సంచయాన్ |
శుచీన్యభ్యవహారాణి మూలాని చ ఫలాని చ || 4.50.35 ||

మహార్థాణి చ యానాని మధూని రసవంతి చ |
దివ్యానామంబరాణాం చ మహార్థాణాం చ సంచయాన్ || 4.50.36 ||

కంబలానాం చ చిత్రాణామజినానాం చ సంచయాన్ |
తత్ర తత్ర చ విన్యస్తాన్ దీప్తాన్ వైశ్వానరప్రభాన్ || 4.50.37 ||

దదృశుర్వానరాః శుభ్రాంజాతరూపస్య సంచయాన్ |
తత్ర తత్ర విచిన్వంతో బిలే తత్ర మహాప్రభాః || 4.50.38 ||

దదృశుర్వానరాః శూరాః స్త్రియం కాంచిదదూరతః |
తాం చ తే దదృశుస్తత్ర చీరకృష్ణాజినాంబరాం || 4.50.39 ||

తాపసీం నియతాహారాం జ్వలంతీమివ తేజసా |
విస్మితా హరయస్తత్ర వ్యవతిష్ఠంత సర్వశః |
పప్రచ్ఛ హనుమాంస్తత్ర కాసి త్వం కస్య వా బిలం || 4.50.40 ||

తతో హనూమాన్ గిరిసన్నికాశః
కృతాంజలిస్తామభివాద్య వృద్ధాం |
పప్రచ్ఛ కా త్వం భవనం బిలం చ
రత్నాని చేమాని వదస్వ కస్య || 4.50.41 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
కిష్కింధాకాండే పంచాశః సర్గః ||